

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 korona.
Fél évre 4
Negyed évre 2
Külföldre egész évre 12
Papok, tanítók, gazdasági egykori tagok
és közs. előjárónak egész évre 6 kor., a
tanító-egylet tagjának, közs. és körjegy-
zőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —

Megjelen hetenkint egyszer:
vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-
EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhird-
etések 100 szótól kezdve 6 fillér, többszöri köz-
lésnél 4 fillérrel csökkentve.
Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér
díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BETEGH PÁL könyvkereskedése,
könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kos-
suth-utca), hova minden e lapot érdeklő
közlemény, előfizetés és hirdetés
küldendő.

— Kéziratok nem adnak vissza. —

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy
az illető postahivataloknál az előfizetések
megjuttatása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni
sziveskedjenek.

A nép érdekében.

A „Székely-Udvarhely“ mult számában tel-
jes szövegében közöltük annak a vármegyénk
közönségére néző általános érdekű reformterve-
zetnek bevezető részét, melyet Damokos
Andor dr. vármegyénk derék alispánja a szolga-
biróságok szétosztása ügyében a törvényhatósági
bizottság holnapra rendes közgyű-
lése elé terjeszt.

Ezt a tervezetet vármegyeszerte általános
tetszéssel fogadta közönségünk s meg vagyunk
győződve, hogy más vármegyék is csakhamar
alkalmazni fogják czélyszerűsége és előnyös volta
miatt.

A tervezet kivétel s költségeit tárgyaló
részét is közöljük folytatólagosan az alábbiakban:

A megvalósítás elvi indokainak előterjesztése után
át kell térnünk mostan már azon kérdések tárgyalására,
melyek a kivételőség szempontjából bírnak fontossággal.

I.
Ezek elsje és leglényesebbike: a kirendelt szolga-
biró hatáskörének tüzetes megállapítása, körvonalozása.

E tekintetben általános alapelvül kell elfogadnunk,
hogy a kirendelés által a szolgabíró szolgálati, függelmi
viszonyai, hatásköre általában változást nem szenved.
A kirendelés ténye csupán területiális változást jelent,
de új hatalmat nem ad.

Részletekbe behatóan a következőkben lennének
szolgálati viszonyai és feladatai szabályozandók.

A hozzá beosztott, névszerint alább egyenkint meg-
jelölendő községekre terjedő hatáskörrel:

1. Ellátja teljesen önállóan az összes kihágási
ügyeket. Ezekről külön iktató könyvet és pénznaplókat
vezet s az előirt időben okmányolt számadást terjeszt
elő. Kihágási ügyekből kifolyólag a csendőrséghez felt
hívásokat bocsáthat ki.

2. Külön iktatót vezet a közigazgatási ügyekről. A
járásí szolgabírótól, mint közvetlen főnökétől, „rövid
uton“ veszi a rendeleteket, ezeket beiktatja s jelenté-
sét hátrítatlag, szintén „rövid uton“ terjeszti fel. Intéz-
kedéseinek anyagát általában a fősolgabírótól veszi s
utasításaihoz s a megbízás körehez ragaszkodni tar-
tozik.

A szolgabírói hatáskörben önállóan el nem intéz-
hető, de kérsédelmet nem szenvedő esetben a fősolga-
birónak távbeszélőn jelentést tesz s az intézkedési jogra
nézve felhatalmazást kér. A szóbelileg adott hasonló
rendeletek ugy a fősolgabíró, mint szolgabíró által
aktaszzerűen feljegyzendők. Közveszély esetében, ha a
felhatalmazás kinyerésére idő, vagy alkalom nem lenne,
saját felelősségére önállóan is intézkedhetik, de eljárás-
sáról a fősolgabírónak az utólagos jóváhagyás kinye-
rése végett a legrövidebb idő alatt jelentést tesz.

3. A hatósága alatti községi előjáróságokhoz ren-
deletet bocsáthat ki és azoktól jelentéseket kívánhat
be. Fegyelmi és rendbüntetési joga azonban nincs. Ilyen
esetben a fősolgabíróhoz kell további intézkedés végett
jelentést tennie.

4. Kiadványokat aláírja. Külön pecséttel bír a kö-
vetkező körirattal: „az N.-i szolgabírói járás n.-i ki-
rendeltsége.“ Külön irattárral bír, melyet a fősolga-
bírói irattár kezelésére nézve előirt szabályok szerint
kezel.

5. A járási fősolgabírótól mindazon ügyekben, me-
lyekben a törvények, vagy törvényerővel bíró rende-
letek megengedik, helyettesítheti. Ehhez azonban a fő-
solgabírótól előzetes felhatalmazást kell kinyerni.

6. Nem kihágási természetű pénzt, vagy pénztér-
ket el nem fogadhat.

7. Panaszokat felvehet. A nem kihágási termé-
szetű ügyekben beadott panaszokat azonban további in-
tézkedés végett a járási fősolgabíróhoz köteles felter-
jeszteni.

8. Utí általánnyal bír. A nem ennek terhére eső
kiszállásairól szabályszerű utiszámlát köteles a várme-
gyei alispánhoz érvényesítés végett betérjeszteni. Mi-
után pedig nem kihágási természetű pénzt általában
nem kezelhet, a nem kihágási ügyekből kifolyó s szük-
ségszerűleg a fősolgabírótól vett megbízás folytán tel-
jesített kiszállásaiából eredő díjai a fősolgabíró után
fizetendők ki.

9. A vármegye alispánjától, főispánjától s általá-
ban felettes hatóságaitól közvetlen vett rendelkezé-
sreket teljesíteni. Az új bűnvádi nyomozatokat s az ennek
kapcsán szükséges levelezéseket végzi. Kezdeményező
jelentéseket azonban a fősolgabíró kikerülésével be
nem terjeszthet.

10. Kihágási és bűnyegyeket kivéve, társhatóságok-
hoz kezdeményező megkereséseket, átiratokat nem in-
tézhet.

11. A hozzá beosztott iróknak, ki az összes ik-
tatói, kiadói és irattári kezelést végzi, — valamint a
hajduval, ki a szolgálati teendőket látja el, — rendelkezik.

12. Irodai ügy- és pénzkezelése a járási fősolga-
bíró által megnevezett váratlanul megvizsgálandó.

13. A kirendeltségekhez tartozó községi és kör-
jegyzői hivatalok ügy- és pénzkezelését, — eltekintve a
fősolgabíróra nézve kötelezőleg előirt vizsgálatoktól, —
időszakonként megvizsgálja s intézkedést, vagy megter-
velést igénylő hiányok felmerülése esetén a fősolgabíró-
nak jelentést tesz.

II.
A mi a területi boosztást, vagyis azon községek
megjelölését illeti, melyekre a kirendelt szolgabíró ha-
tásköre kiterjed, a már fentebb is vázolt területiális
elhelyeztettségnek megfelelően a három kirendeltség a
következő lenne:

1. A keresztúri járásban a véczei kirendeltség,
melybe beosztandók lennének:

a) a véczei körjegyzőség, vagyis M.-Zsákod 777,
Véczeke 888 és Székelyszállás 268 lélekszámmal;
b) a bordosi körjegyzőség, vagyis: Bordos 515,
Dsőb 331, Rava 812, Szent-Demeter 835 lélekszámmal;
c) a bözödi körjegyzőség, vagyis: Bözöd 1222,
Bözödújfalva 725 és Kórispatak 1226 lélekszámmal.

Ezek szerint a fősolgabírói járás 49 községből
és 41321 lélekszámból 10 község és 7499 lélekszámra
terjedne ki a kirendeltség hatásköre.

2. Az udvarhelyi járásban a parajdi, esetleg ko-
rondi székhellyel rendszeresítendő kirendeltséghez be-
osztandók:

a) parajdi körjegyzőség: vagyis: Parajd 2521 és
Felső Sófalva 2460 lélekszámmal;
b) a korondi községi jegyzőség 3552 lélekszámmal
és egy fűrdőteleppel;

c) az alsó-sófalvi körjegyzőség, vagyis: Alsó-Só-
falva 2150 és Atyha 1736 lélekszámmal.

Ezek szerint a járás 43 községből és 49293 lé-
lekszámból, 5 község 12425 lélekszámmal lenne a pa-
rajdi kirendeltség alakítandó.

3. A homoród-okládi járásban, az Olasztelek székh-
ellyel rendszeresítendő kirendeltséghez tartoznak a
Rikán tuli községek és pedig:

a) vargyasi körjegyzőség, vagyis: Vargyas 1932
lélekszámmal és Felső-Rákos 1376 lélekszámmal;
b) olaszteleki körjegyzőség, vagyis: Füle 1444, Bar-
docz 979, Olasztelek 882 és Száldobos 862 lélek-
számmal;

c) kisbaczoni körjegyzőség, vagyis: M.-Hermány
1323, Kis-Bacson 761, Bibarczfalva 820 lélekszámmal.

Ezek szerint a fősolgabírói járás 42 községből
és 35252 lélekszámból, 9 község 10409 lélekszámmal
lenne ezen kirendeltség alakítandó.

Ezen területi beosztás mellett teljesen el lenne
érve az, hogy az egyes hegláncozatok által elválasz-
tott és mintegy zárt kört képező községek elsőfoku ha-
tóságaikkal sokkal közvetlenebb összeköttetésbe hozat-
nának s a közigazgatás ellenőrző és vezelő tevékeny-
sége sokkal hatékonyabb lenne.

III.
A kivételőség tekintetében megoldandó kérdésként
szerepel még végül az, mennyiben volna szükséges ezen
kirendeltségek rendszeresítéséhez új állások szervezése
s e ezimen minő övszagra menő új tételek lennének a
vármegyei 1902. évi költségvetésbe beállítandók.

A székelyudvarhelyi és székelykeresztúri szolga-
biróságoknál jelenben is 2-2 szolgabírói állás lévén
rendszeresítve, ezen két járásban e ezimen többlet nem
merülne fel.

Miudhárom szolgabírószék el lévén kellőleg látva
tovább megfelelő számu kezelő személyzettel is, egy-
egy irnok, — tekintettel az egyszerűsítési törvény élet-
beléptetésére folytán s másfelől a kiszakítandó községek
elvonása folytán szükségképp bekövetkező ügyforgalom
csökkenésére — az ügymenet hátránya nélkül áthelyezhető
a kirendeltséghez.

Mint utóján szervezendő állások szerepelnek te-
hát: 1 szolgabírói (az okládi járásban) és 3 hajdui
állás.

Többlet kiadás merülne fel pedig a következő ezi-
meken:

1. Az új (okládi) szolgabírói állással járó
fizetés 2000 korona
lakbér 400
utí általány 300
irodabér és általány 600

2. A meglévő (sz.-udvarhelyi és sz.-keresztúri)
2 kirendelt szolgabíró részére:

utí általány a 300 K 600
irodabér és általány a 600 K 1200

3. A 3 kirendeltséghez 3 hajdu fizetése a 440 korona
K, lakbér a 80 korona és ruha általánya
a 100 korona 1800

Összesen 6960 korona,

mely összegnek az állami pótvajadalmazás emelésével
belügyminiszter ur által leendő fedezése iránt előter-
jesztés volna teendő. Ezen kiadások számbavételénél
nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy az okládi
új szolgabírói állás tulajdonképen az esetben is rend-
szeresítendő lenne, ha az a kirendeltségk létesítésével
nem is lenne kapcsolatos. Mert ezen szolgabírószégnél
bar csekély mérvben kisebb az ügyforgalom, — de a
községek természeti fekvése, s ennek folytán a Rikán
tuli u. n. erdővidéki községek adminisztrálása oly figyel-
men kívül nem hagyható nehézséget képez, melynek
megszüntetése most már elsősorú hivatalos érdek, s a
mely évek hosszú során át ismétellen foglalkoztatta is
törvényhatósági bizottságunkat és a felettes hatósá-
gokat.

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

Ismétellen kifejezés adatott már felsőbb helyen
azon nézetnek, hogy a többször említett egyszerűsítési
törvény életbeléptetésével, a munkaeönek tekintélyes
része fel kell szabaduljon, — s így a tisztviselők lét-
számának nem szaporítása, de apasztása azon ered-
mény, melynek az új iránzat nyomán leendő bekövet-
kezése felé a várakozás fordul.

Hogy ennek tudatában mégis a szolgabírói kire-
ndeltségek megalkotásával együtt járó új állásoknak rend-
szeresítése iránt teszsek előterjesztést. annak oka azon
erős meggyőződés, hogy a közigazgatási ügyvitel a
szükséges 6960 korona pénzbeli kiadással arányban
nem áll, kiváló értékkel bíró eredményeket lesz képes
felmutatni, s hogy a kirendeltségek létesítésével a szé-
kely-kérdés megoldását, a kivándorlás megszüntetését
a közigazgatás legéletbevágóbb feladatainak megoldását
egy nagy lépéssel visszküldöbbr.

Van szerezencsem ennél fogva tisztelettel előterjesz-
tést tenni az iránt, hogy a sövidéki, erdővidéki és par-
tiumbéli szolgabírói kirendeltségeknek az 1902-ik évi
január hó 1-étől kezdődőleg, Parajd, Olasztelek és
Vécze község mint szolgabírói székhellyel leendő fel-
állítását, továbbá a szükséges egy új okládi szolga-
bírói és a három kirendeltséghez három új hivatal-
szolgai állásnak a jelzett illetményekkel leendő rend-
szeresítését s ezzel kapcsolatban a vármegyei erre vo-
nalkozó szabályrendeletnek megfelelő módosítását hatá-
rozatilag kimondani, valamint az új állások rendszere-
sítésével járó kiadások fedezése czéljából az állami pótv-
ajadalmazásnak 6960 koronával leendő emelése iránt
belügyminiszter ur ó nagyméltóságához előterjesztést
tenni méltóztassék.

Székely-Udvarhely, 1901. szept. hó 24.

Dr Damokos Andor,
alispán.

A földmivvelésügyi miniszter a Székelyföld érdeké-
ben. Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter a Székely-
föld gazdasági helyzetének javítására alkalmas egyik
tényezőnek, az állattenyésztésnek lehető támogatása ér-
dekében már korábban elhatározta, hogy az erdők
fenntartásának biztosítására vonatkozó intézkedéseket
az állattenyésztési érdekekre való figyelemmel és az
egyes erdőbirtokok gazdasági állapotához mérten mel-
tányosan revidéalltassa. Ezért már a mult országgyűlés

Székely népem! Csaba szavát —
Oh! bár csak ezt ne feledd el!!

Fel fog jöni egedre is
Az Istennek fényes napja;
Csak ne hajtsd a fényűzés
Takarekba, korosomába!

A fényűzés ördögének
Mutass ajtót, állj ellene,
Bármennyire kísértés is
Hajlékba ne eresz be!

Ne nyujtózzál tovább soha,
Mint meddig a takaród ér.
Takarekos költsékezt
Napról-napra áldás kísér,

Irányítsa lépésidet
Szorgalom és józanélet,
Erkölcösség, vallásosság,
Egyszerűség legyen elved!

Ha ezeket oda jegyzed
Szíved kellő közepébe:
Boldogabb nép nem lesz nálad,
Állni, élni fogsz örökre!!

Firtos-Váralja. József János.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRÓZÁJA.

A székely néphez.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárójaja.)

Hún ivadék, Csaba népe!
Emlékszel-e, hogy mi valál,
Midőn teljes fegyverzetben
Álltal a hon határainál?!

Gránitszika, melyen annyi
Vér freccsent szét, kar megtörött;
Nem birt veled sem az oláh,
Sem a muszka, sem a török.

Mert a midőn reád célzott,
Hogy szivedet áttalóje,
Az a golyó — mit neked szánt —
Visszapattant önkeblére.

Sőt ha néha elsötétült,
S könnyezett az ég feletted,
Te akkor is érezkaroddal
Hozzád dicsőn védelmezted.

Nagyobb voltál egy arasszal,
Nagyobb volt a hied-neved,
Nagyobb volt a szíved-lelked,
Nagyobb volt a honszerelmed!

Álmaidnak bő kinstára
Nem lett volna elég arra,

Hogy ide hagyj szülőfölded
S ellöközzél más országba.

S ha mentél is — mint bujdosó —
Forró csókot nyomtál rája,
Hogy ömlött a könny szemedből,
Hogy fájtatott szíved tája! . . .

Ugy szeretted, ugy ölelted,
Mint völégény menyasszonyát.
Hón imádtad, hón csókoltad,
Annak minden röjét, porát.

Viseleted is más vala,
Feleséged szötte-varrtá;
Nem volt abban csak egy szál is
Brünni, avagy bécsi fajta.

És ha lányod orcájáról
Hiányzott a piros rózsá:
Szép volt ugy is, széppé tette
Kelleme és lelki bája.

S hogy ha szolgálatba lépett
Féltett kincséd leányocskád,
Mikor megjött — mint lilium —
Olyan tisztán hajolt reád.

Szemeinek ragyogása,
Arczójának üde színe
Tiszta volt, mint a harmatsepp
És ártatlan szíve-lelke.

A becsület, a szemérem,
Ezek voltak főerények.
Hová lettek? Eladtátok,
Megtették az idegenek!

Akkor tájban te sem jártál
Olyan gyakran jobbra-balra,
Egyenes volt a járásod,
Mint a napnak fényugara.

El-elmentél a templomba,
Lelked üdvét ott kerestéd,
Megtalálván — könnyült szívedel
Vitted tovább a keresztet.

Hun ivadék, Csaba népe,
Székely testvér, székely vérem!!
Tárd ki szíved, hadd olvassom,
Az vagy-e most, a mi régen?!

Oh! bár volnál, de nem az vagy,
Nyomor üldöz mindenfelől;
Hajt a balsors, kerget a gond,
Fázni kezdél kívül-belől.

Ne még, ne még, ne még, ne csüggedj el,
Mig látod a Hadak útját;
Csak szeressed, csak el ne hagyd
Ezt a bérzesz kicsiny hazát!

Csaba mondta hű népének,
Jó népének: „Te itt székely!“

Vertical advertisements on the left margin including 'CSILLAGHOZ', 'ARHELYT', 'DRÁS', 'AKOS', 'ER kovács mester', 'BÓL'.

utolsó képviselőházi ülésén egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a Székelyföldön negyvenöt-öt ezer kataszteri holdon már létesített fás legelő-gazdaságot, amennyiben lehetséges kiterjeszteni s az erdők tilalmazására vonatkozó üzemtervi rendelkezéseket az állattenyésztés érdekében lehetőleg enyhíteni szándékozik. A miniszter egyúttal kijelentette, hogy az erdei legeltetés ez újabb szabályozása előtt a tekintetbe jöhető területeket — hogy ne csak az erdészet érdeke legyen egymagában irányadó — a helyszínen egy erdészeti és egy mezőgazdasági szakértővel megvizsgál-tatja. Amint értesülünk, a miniszter ennek az ígéretének már is eleget tett, amennyiben Csik, Háromszék-, Maros-Torda- és Udvarhelyvármegyékbe egy-egy erdészeti és egy-egy mezőgazdasági szakértőt már kiküldött, akik a helyszíneléseket legközelebb megkezdik. A kiküldött nemcsak azokat az erdőket fogják megvizsgálni, amelyek legeltetése tekintetében a birtokosok a hatóságokhoz kérelmekkel fordultak, hanem általában véve az állami kezelésbe vett mindazokat az erdőket, amelyek egyes részeiknek fáslegelőképpen való berendezése, vagy a legeltetési tilalom alól való feloldása szempontjából figyelembe jöhetnek.

Világnapló.

Írta: Bakó Samu.

Olvasván a lapokat, az angol-bur háborúról állandó rovatot talánunk két év óta immáron. A hatalmas Anglia nem bír a szabadságszerető maroknyi néppel s újat e háborúról nem írhatunk mást, minthogy az még mindig foly s egyhamar nem is igen lesz annak vége. — Szerbiában Sándor király haragszik az anyjára, Natalia exkirályné s midőn a királyné a héten 24 ezer frankot küldött a szerb Vörös kereszt egyesületnek, fia az összeget visszaküldette. — Bulgária és Törökország határán egy Stone nevű amerikai hittérítő elrabolt egy 18 tagból álló rablóbanda s csak magas váltásdíj fejében akarják szabadon bocsátani. Török és bolgár katonaság indult az elrabolt nő kiszabadítására. — A berlini városi tanács ugyancsak összekülönbözött Vilmos német császárral. A császár ugyanis nem akarja megengedni, hogy Berlin legszebb helyén az Unter den Linden a tanács által elfogadott terv szerint építessen egy szoborparkot ellátott ideut. A császár haragjában nem erősítette meg a polgármesterválasztást. — Szombathely városában a héten leplezték le Magyarország volt igazságügyminiszterének s Deák Ferenc barátjának Horvát Boldizsárnak a szobrát. A szoborleplezési ünnepély országos jelentőségű volt, méltó Horvát Boldizsár érdemehez. — Halalos végű pisztolypárbaj volt Bécsben Stoyka huszárhadnagy és Löwenfeld gyáros között. A gyáros agyonlőtte a hadnagyot. A párbaj oka az volt, hogy a gyáros felesége bevalloita férjének, hogy szereti a hadnagyot. — Ezen a héten ünnepelte 80 éves születése napját Berlinben Wirschew orvos-tanár a legkitünőbb orvos doktora a világnak. — Megboldogult Rudolf trónörökös egyetlen leányát, királyunk unokáját Erzsébet főhercegnőt, eljegyezte Windschgrätz herceg dragonyos főhadnagy. — Egy csapat bosnyák kereskedő tartózkodik Budapesten, hogy a főváros kereskedelmét és iparát tanulmányozza. A fővárosi kereskedők mindent elkövetnek, hogy a vendégek jól érezzék magukat nálunk. — Virág József fekete-érdő kereskedő (Biharm), repülő-gépet talált fel. Találmányát most vizsgálják Bécsben a hadügyminiszteriumban s rövidesen elvlik ér-e a találmány vagyis. — A magyar művészetnek is gyászja van a héten, Beresényi Béla a Nemzeti Színház kiváló színésze meghalt. — A hét legfontosabb eseménye pedig, hogy a megnyitandó országgyűlés elnöke gróf Apponyi Albert lesz.

Kriza Sándor és Miklós György.

Szivem legszíntébb örömeivel foglalom körül rózsafűz koszorúba e két nevet. Nem nagy potentátokról van szó, hanem egyszerű munkás emberekről, akik a magyar kultúra rögös mezején immár 25 év óta munkálkodnak.

Nem júbiláltak, ez eszükben sem volt, szerénységük tiltotta, hogy negyedszázados munkásságuknak e határpontját nyilvánosságra hozzák s így csak az öök működésüket figyelemmel kísérő szeretettel barátaitól jutott pályatársaik tudomására, amit öök szívesen rejtettek, hogy 25 éves múlttal bíró tanítók.

Ha egy rövid vizsgálódó pillantást vetünk azonban e két ember egyéniségére, eddigi működésére, lehetetlen, hogy ily könnyen napirendre térjünk legjobbjaink felett.

Kriza a pezsgő elevevény, Miklós a nyugodt szerénység valóságos mintaképe; természetben különböznek egymástól, tanítói, társadalmi és egyesületi működésükben valóságos testvérek, kiváló hasznos emberek.

Kriza Sándor halmási igazgató-tanító a kolozsvári képezde szülője, tanítói működésének javarésze Torda-Aranyosmezőbe esik s nálunk mindössze 5-6 év óta van, ennyi idő is azonban bőven elég arra, hogy munkásságából, kedves, barátságos egyéniségéből kifolyólag mindnyájan megszeressük. Hivatalos, eredményűs működésének legszébb bizonyítéka gondnokaságának, a szülőknél és felettes tanügyi hatóságának a tanfelügyelőségnek elismerése, szeretete. Társadalmi, egyesületi és irodalmi működéséről mindnyájan tudomásunkat tehetünk, hiszen csak az imént hangzott el tollal, a „Székely-Udvarhely” hasábjain a vad-házaságokat és ezzel együtt a lazult erkölcsöket keményen ostromozó cikksorozata, melyért a homoródi főiskolában egyhangú elismerést is nyert, csak egy pár

éve, hogy hasznos tanügyi dolgozatát a gazdasági iskolákról oly élvezettel olvashattuk, miközben egyesületünkben számos felolvasást, könyvismertetést tartott, vitaközléseket provokált és indítványokat tett s már is újabb meg újabb dolgokon törte a fejét. Valóban ráillik, hogy az egész ember lázas tevékenység, reggeltől a kimerülésig dolgozik, de mindig a köz javára, mások boldogítására.

Ilyen szabásu ember Miklós György szentmihályi tanító is, kinek egész életén, működésén nagyon megaláztatás a székelykeresztúri tanítóképző jeles tanári karának hatása. Megnyerő, szerény modorával nemcsak tiszteletet és szeretetet vívott ki mindenki szemből, de szorgalmas, munkás életével az emberek közbecsülését is megnyerte. Élete minden percét szeretete és szereti községe lakosságának feláldozni. Iskolai működésén kívül olvasókört alapított, annak buzgó vezetőjéül szegődött, a háziipari foglalkozások közül a kosárkötést és lombfűrészt munkák készítését — melyre másokat is szívesen megtanított — oly tökélyre vitte, hogy 1898-ban vármegyénk iparfejlesztő bizottsága egy kosárkötő tanfolyam megtartására kérte volt fel, mely tanfolyamnak sikeres eredményei közzismertétek. Említem-e azt is, hogy tanítóegyleti életünkben mindig a munkát keresi és a békeséges egyetértést ápolja.

Mindketten családok emberek, kiket a köztevékenységtől a megélhetési és családi gondok szintén elszólítanak, jószágos szívük gondolata ott is van szeretteik körében és örökös szemekkel vigyáznak azok minden lépésére.

Befejezésül e néhány soromnak, kértem mit adjunk nektek jutalmul kedves barátaink, hiszen egy negyedszázados munkásság feketé „derce” kegyeren csak ér valamit és jutalomra méltó: igen, fogadjátok a mi és a velünk együtttörző nagyközönség, valamint kedves hivatásosok, kiknek körébe az isteni gondviselés helyezte, igaz tiszteletet és azon jó kívánságot, hogy Isten ezen nemes elhatározással tanügyi javára mindkettőtököt sokáig éltsen!

Gyerkés Mihály.

Közlekedésügy.

Postai ügynökség Oroszhegyen. A kolozsvári postais táviratigazgatóság arról értesíti vármegyénk alispánját, hogy a kereskedelemügyi miniszter idei 65042. sz. rendeletével megengedte, hogy nevezett igazgatóság Oroszhegy községében, az ottani postahivatal beszüntetése mellett, a jelenlegi forgalomkörrel postai ügynökséget létesítsen. Az ügynökség a székelyudvarhelyi postais táviratigazgatóságnak naponkénti gyalog küldönc postajarat útján lesz összekötve.

A postai ügynökség — mint azt a „Székely-Udvarhely” f. évi 37. számában ismertettük — korlátolt, naponként legfeljebb három órai szolgálatot végző hivatal s rendszerint csak postakézbesítési teendőket végez, Feladatok, illetve kifejtetések: a) közönséges levelezési postai küldemények, b) ajánlott levelezés, mely lehet utánvételes s tartalmazhat postai megbízást is, c) postai utalvány, d) cheque és postatakarék-betét 1000 korona erejéig, pénzes-levél 1000 korona értékig és f) csomagok ugyanilyen értéknyilvánításig, illetve utánvéttel terhelve. A postai ügynökség vezetője lehet az illető községben levő tanító, lelkész, jegyző, kereskedő, gazdász, vagy más erre értelmiségénél fogva alkalmas 18 évet betöltött, erkölcsileg és politikailag kifogástalan, rendezett anyagi viszonyok között élő s kelendő biztositókat nyújtani képes egyén (férfi vagy nő), kit a szolgálattal sz-rződésileg a posta és táviratigazgatóság biz meg. A postai ügynök, valamint helyettese a postakézbesítési szabályokat feladatához mért terjedelemben elsajátítani tartozik s az előbbi a posta- és táviratigazgatóság által kijelölendő bizottság előtt vizsgát ten köteles. A postai ügynök munkajutaléka egyszázhusz (120) korona s a szállítási átalány negyszáznyolc van (480) korona, melyért a 13 kmtr. távolságra eső Székely-Udvarhelyre és vissza a posta és táviratigazgatóság által esetről-esetre megállapítandó menetrend szerint naponként egyszer közlekedő gyalogküldönc postajaratot köteles fenntartani. A kinevezendő postai ügynök állásának elfoglalása előtt egyszáz (100) korona készpénzbiztositókat köteles letenni s a szerződés megkötésével járó költségeket is hordozni tartozik. A megbízhatóság és alkalmazhatóságán kívül előnybe részesülnek azok, akik a fentebb jelzett biztosítékon kívül más külön biztosítékot (jelzálog vagy készpénz) is letenni hajlandók. A javadalmazás fejében az ügynök a postakézbesítésre alkalmas helyet ingyen átengedni, a szolgálatot pontosan ellátni, az illető községben a kézbesítést végeztetni köteles. Tájékoztás végett megemlítjük, hogy az erre vonatkozó utasítások a folyó évi Posta és Távirat Rendeleték Tara 42. számában találhatók meg.

Midőn ezekről a közérdek szempontjából is készségeken értesítjük, egyúttal felhívjuk Oroszhegy község lakosságát, hogy akik az ott létesítendő postai ügynök állást elnyerni óhajtják, kérvényeiket keresztlevel, iskolai, erkölcsi és orvos. bizonyítvánnyal felszerelve, közvetlenül a kolozsvári posta- és táviratigazgatósághoz folyó évi november hó 10-éig nyújtják be.

Végül pedig figyelemzettjük vármegyénk rossz postai közlekedéssel bíró összes községeit, hogy igyekezzenek a nagyközönség érdekében mentől előbb hasonló postai ügynökségek felállításáért folyamodni. Mert elvégre is a mai korban meglehetősen ázsiai állapot, hogy némely községben — Hegedüs miniszter áldásos intézménye mellett is — hetenkint egyszer s legjobban kétszer elvezethet a postai közlekedés hasznait. Nagyon elérkezett és rától az idő, hogy közelebb legyünk egymáshoz vármegyénkben, mint pl. Olaszországban, honnan három nap alatt megkapjuk a nekünk címzett levelet.

Iparügy.

Az építőipari teli tanfolyamra a budapesti m. kir. állami felső iskolában (Budapest, VII. Csömör-ut 84-86 sz.) a beiratások október 15-től 28-ig lesznek. Felvételi feltételek: 1) legalább 15 éves életkor, 2) ép és egészséges testi szervezet, 3) irni, olvasni, számolni tudás, 4) a kömives, kőfaragó vagy acs ipar terén legalább egy teljes építkezési időszakra terjedő gyakorlat. A jelentkezésnél szükséges iratok: 1) keresztlevel vagy születési bizonyítvány, 2) a végzett iskolai osztályokról szóló bizonyítványok, 3) gyakorlati bizonyítvány (parhatóság által hitelesítve), 4) a másodszori himlőoltásról szóló bizonyítvány. Díjak: 1) beiratás 4 korona, 2) tandíj 20 korona, 3) szertári biztosíték 4 korona. A második, harmadik és negyedik évfolyamra jelentkező tanulókat a bizonyítványok és díjak bekuldeése mellett levélben is iratkozhatnak. Az igazgatóság.

Iskola-szentelés.

Okt. 15.

Szép ünnepélynek volt színhelye Alsó-Siménfalva községe e hó 9-én, mikor az állami elemi iskola új épületének felszentelése s ezzel egyidejűleg az „Udvarhelymegyei tanító-egylet” székelykeresztúri főiskolának öszi gyűlése hozta össze a tanítókat — s örömmel jelentjük — a vidék papságát is.

Dél előtt 9 órakor hálaadó istentiszteletre gyűlt egybe a község az unitárius templomba, hol Varga Dénes unit. lelkész mondott megható imát. Az ünnepély többi része az új iskolaépületben folyt le. László Péter gond. elnök megnyitotta után Varga Dénes unit. lelkész figyelemreméltó felszentelő beszéde inával végződött, kérve Istennek áldását s gondviselését az épületre, tanulóira, tanítványokra és gondnokokra. Majd Szász Ferenc igazgató-tanító olvasta fel az iskola történetét. Az ünnepélyt befejezte a község lelkészi éneke a „Hymnus” éneklésével.

Rövid szünet után Sándor Lajos elnök megnyitotta a tanítói gyűlést talpraesett előlki megnyitójával. Jegyzőkönyv olvasás után a gyűlés két kimagasló tárgya költe le a figyelmet: Gyurgyik Mariska tanítónő felolvasása a gyermekjátékaíró, mely szellemes és megkapó stílusánál s gazdag tartalmánál fogva feltűnő érdeklődést keltett; valamint Tóth Vilmos igazgató-tanító szavalata, aki gyakorlatosságáról tanuskodó s már tárgyánál fogva is lebilincselő előadásával fényes elismerésben részesült.

Megválasztották az új tisztikart, mely szerint elnök lett: Sándor Lajos, alelnök Simó Lőrincz, jegyző Elek György, aljegyző Rozsonday István, pénztárnok Balogh Róza, könyvtárnok Belle László.

Egy pár indítvány letárgyalása után a gyűlés véget ért, mit követelt a közös ebéd, hol a szellemes pohárköszöntőkben nem volt hiány.

Este a „Tanítók-Háza” s egy iskolai harmonium beszerzése javára kevésbé sikerült táncmulatság volt, melynek számadása 36 korona bevétellel, 34 korona kiadással és 1 korona 64 fillér tiszta jövedelemmel zárult, mielő „Tanítók-Háza” és isk. harmonium osztoznák.

Felülfizettek ez alkalommal: Vég Gyula 4 koronát, Ferency Áron 1 koronát, N. N. 1 koronát, mit köszönettel nyugtazunk.

—sz—cz.

Hitelügy.

A székelyegyleti első takarékpénztár — mint mult számunkban jeleztük — e hó 13-án rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés a felszámolást mondotta ki s erre nézve biztositást is választott. Azonban a gyűlés határozatai érvénytelenek, mert alaki hibák miatt a helybeli kir. törvényszék megsemmisítette. Most a pénztár igazgatósága — mint lapunk hírdetését rovatában is látható — újabb rendkívüli közgyűlést hív össze folyó évi november 17-ikére.

Irodalom.

Hogyan élt a nép a régi időkben. A reformáció után Európaszerte nagyban átalakult a nép élete. A nép egészen jobb élethez jutott, a javak mintha arányosabban oszlottak volna meg, emelkedett a jólét. Az igaz, hogy Anglia most egy év alatt többet költött borra, mint eddig négy esztendőben. Ágból font konyhák helyébe kőházak kerültek, divatba jött a kemény, addig a füst csak az eresz alatt bujt ki, a vánkások közhaznalatba jutnak, szöngy fedí a padlót, a régi sötétség és elzárkózottság helyébe világos szobák lépnek, terjed az üveg haznalata, ami olasz befolyásra mutat, bizalmasabb lesz az élet, a zászlos ur a vár nagyturmából a belsőbb szobáiba vonul, nem lovon, gyalog jár, elhagyják a kardot és pajzst, könnyűruhát és tört viselnek, vasruha helyett pompás öltözetet. Szóval a lovagi élet helyébe az udvari lép, a cifraszag vágya ragályként terjed, az udvari emberek drágaköves mentékben és övekkel járnak; egész igaz volt a tréfás mondásnak, hogy a váraikat viszik hátukon. Fel-lendül a kereskedelem, de vele a még könnyebb pénzszersz, a tengeri rablás is divatba jött. A pénzszersz kalandjait kalandos pénzköltés cserélte fel. A becsület szerzése és könnyelmű kockázatlansága töltötték be a nemesek idejét. Nem hiába szerepel Shakespeare szín-műveiben oly erősen hiába és kaland. Idylli pástör-ünnepek mellett előadták a középkori mysteriumokat mythologiai csoportozatok mellett, fény és kicsapongás töltötte be az életet. Ennek a kornak a leírását találja a Nagy Képes Világtörténet 138. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egy-egy kötet ára díszes felbőr kötésben 16 korona; füzetekenként is kapható 60 fillérvél. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Iroda. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

Különfélék.

— A király ő Felsege folyó hó 21-től, hétfőtől kezdve minden héten hétón és esütörtökön Budapesten, a királyi várakban legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzéseket naponta 9 órától 2 óráig a kabineti irodában (budai királyi várak) fogadnak el.

— Nőegyleti gyűlés. A Jókai Nőegylet választmánya a teasteélyi rendezése tárgyában a mult vasárnap dr. Mezei Ödönne alelnök elnöke mellett ülést tartott, melyen tekintettel arra, hogy a Nőegylet a községi iskola szegény tanulóinak felruházására indított gyűjtés alkalmából csak nem rég vette igénybe a közönség áldozatkészségét, a nov. 9-re tervezett teasteélyt decz. 7-re halasztotta. További egy segélyezés iránt benyújtott kérvény tárgyalását, mivel a segélyezésre előirányzott és fordítható összeg az idénre már felhasználót, a januári közgyűlésen feltüntetett pénztári állapottól tette függővé.

— Eljegyzések. Jánosy Dező városunkból eljegyezte Osváth Irmskát, Osváth László m. kir. központi vasuti főellenőr és neje Takács Ilona kedves leányát Budapesten. — Bauer Ignác, Bauer József helybeli polgártársunk fia, a napokban tartotta eljegyzését László Bertával Maros-Vásárhelyt. — Réthér János kereskedő a helybeli Gal János czégnél, eljegyezte Fleischer Emmát Batoson.

— Első fillérestély. F. hó 23-án, szerdán kezd meg a Nőegylet az ideni fillérestélyek sorozatát a Budapest-szálloda nagyturmében. Ez esték műsora, tekintettel arra a körülményre, hogy városunk közönsége április hóig szüntársulathoz nem jut, a választmány határozatából időnként színi előadással lesz egybekapcsolva, mely célra állandó színpad felállításáról is gondoskodás történt. E színi előadások elsje a szerdai első fillérestélyen lesz, melyet Felegyházi Mariska és Szabó Ilonka rendeznek. Színré kerül: „Két nő egy férfi ellen” című darab. A főszerepek Madarász Irénke és dr. Soó Rezső kezében lesznek, ezenkívül „Egy este Velenczében” című szabad előadást tart Ravasz Árpád és „Vig magán jelenet”-et ad elő Nagy Elemér tanár. Ez estélyi, mely változatos és vonzó programm-jánál fogva igen élvezetesnek ígérkezik, a jótékony cél érdekében is a közönség szíves pártfogásába ajánljuk. Belépti-díj: Férfiaknak 1 korona, nőknek 40 fillér, tanulóknak 20 fillér. A műsort kedvező anyagi siker esetén 12 óráig táncz követi.

— Kinevezés. Dr. Bodolla Gábor, a helybeli kir. törvényszék elnöke Széles Antal szepes-ófalyi kir. járásbírósi telegkönyvi átalakítót, hasonló minőségben a homoródközláni kir. járásbíróshoz nevezte ki.

— A helybéli honvédelem ünnepély leleplezése ma (vasárnap) lesz. Városunkból és vármegyénk-ből igen tekintélyes számban vesznek részt e hazafias ünnepélyen.

— Törvényhatósági bizottságunk II-ik rendes közgyűlését holnap (hétfőn) d. e. 9 órától kezdőidőleg a vármegyei házban tartjuk meg. A bizottság a vármegyei jövő évi költségvetése is, mely 141,924 korona szükséglet-, 140,524 korona fed-zettel és 1400 korona hiánnyal van előirányozva.

— A polgári önképző és segélyező egylet rendes fillérestélyeit e hó 28-án kezd meg az egylet nagyturmében. Az egylet élénk és érdekes műsorokkal kedves-kedő szórakoztatást estélyeket előre is közönségünk szíves figyelmébe ajánljuk. Az első fillérestély műsorát jövő számunkban közöljük.

— A helybeli Székely Dalegylet női énekkarába, akk énekelni akarnak, most meg jelentkezhetnek. Ke-sőbb, mikor a darabok tanulása előhalad, az utána pótlás nehéz lesz. Jelentkezni Kertész Albertné karnagynőnél lehet.

— Az öszi ellenőrzési szemlék vármegyénkben e hó 8-án vették kezdetüket Székely-Keresztúron, hol 14-én már befejezték. Homoród-Okládon 17-én kezdődött és 22-én ér véget, míg városunkban az udvarhelyi járás részére e hó 24-től 30-ikáig tart. Koronán f. évi november 1-én kezdődnek a szemlék és 4-ikéig tartanak.

— Életunt öreg ember. Zakariás László már öreg ember volt s nem tudott dolgozni. Könnyoradományon tetgezte életét. Yáron át meg megjárta a koldus élet, mert akkor minden bokor szállást kínált. De a közölg-tél, a beállott hűvös éjlekek megremegtették öreg esont-jait s végképen kiölték lelkéből a szegény emberek reményességét is, hogy t. i. Isten a madarak élelméről is gondoskodik! „Zakariás László Csik-Szépvezén születte és vármegyénkben: Parajdon tartózkodott s ott e hó 13-án a községhezálla mellett felakasztotta magát.” A bevezetés elhagyásával ennyi is elég lett volna, hiszen ma már — sajnos — nem egészen ritkaság, ha valaki öngyilkos lesz. Azonban a Zakariás László esete igen jellemző háttérrel bír. A szegény öreg azért volt oly elhagyott, azért szorult a jó emberek könyörü-letségére, azért utazt meg az életet s azért nem kívánta talán alig néhány hónapból álló idejét is eltölteni, mert: gyermekei, saját vérei megvetették és az utcára szarták öreg napjaira... Halljátok-e apák és anyák? ... Zakariás Lászlót, az édes apát megtagadták az ő gyermekei s nem volt szám-mára hely még barmaik között sem. Okuljátok!...

— Huszvizsgálat. A földművelésügyi m. kir. miniszter közigazgatási bizottságunk kérésére kivételké megengedte, hogy Zonda József törvényhatósági m. kir. állatorvos Székely-Udvarhely város területén addig is, míg a városnak rendszere állatorvosa lesz, a huszvizsgálatot teljesíthesse.

— Jogerős ítélet. Ruzs Gergelyt, a városunkból kiltott szocialistát, a helybeli kir. törvényszék az U. H. mult évi 32. számában közölt gyálázkodó cikkelyért, mely a „Székely-Udvarhely” felelős szerkesztőjét tá-

madta — ez é korona — egy büntetésre, val itélte. — Rusz helyi kir. ielőt tott fotógyálás ján helybenhag

— Dobán reszturi dohán-tént felmondás beadása a széke november 30-á és ajánlati min-ható. (14599—

— Magyar niszter az érté-kedett, hogy m-gyar termelő-lökkel korláto-hogy a földmü-tyában nap-n-reskedőknek és-vál megrende-termelők figye-gyobb mennyis-lező lapon jök-rium gyümölcs-ben közehat-talaljon.

— Soksz barátja számit-ispáni irodán. igazgatóság-nál-stb. az itatá-évenként. Ezek és kiadványok mindenik itat-írják le évenk-6 ember mun-szó leírásért nával, s így e-rül e vármegy-más között és-szerű a polgár-fennebbi száim-évenként 16b-világban. Pers-log, mikor az-ságosok. Hát-d e n a lénye-kérdés megat-letne alkult-mondja, hogy-pániából 1 lit-döttek: a Te-címzés hatol-pedig egy „p-kompanyia a s-téhat nehez le-hivatalos czi-let remélni, és májvelevő-

— Kötün kedőhöz, ak-pompas mus-

E levélben n-

Eladó dor-fele háro-zókkal bíró Lajos kovács

Valódi Eze kitűnő min-moród-Sz

Egy n jártas, jól t-ajánlók.

Jó és o Egy p bir, havi 20 alkalomán hivatalkában.

Kitűn jával Balav Legszo kaphatók.

Term előfordul g-különösen sorsára jut-gyora könny-eselekedün-nyában a nyom mely-keroket éle-dobott föl-mütrágyavé-kitöltjük. nek, melye

... 21-től, hétfőtől ... Budapest ... fog adni ... kabinet ... el.

Növegytel választ ... múlt vasár ... mellett ülést ... Növegytel a köz ... házára indított ... te tervezett tea ...

... városunkból el ... zászló m. kir. köz ... csacs Ilona kedves ... Bauer József ... eljegye ... R é t h e r ...

... szedán kezd ... sorozatát a Bu ... műsora, tekin ... közönsége ...

... Mariska és ... Madarász Irénke ... Mariska és ... Madarász Irénke ...

... helybeli kir. ... szepes-öfalvi kir. ... minőségben ...

... II-ik rendes köz ... kezdi ... tartani. Ekkor ke ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 21-től, hétfőtől ... Budapest ... fog adni ... kabinet ... el.

Növegytel választ ... múlt vasár ... mellett ülést ... Növegytel a köz ... házára indított ... te tervezett tea ...

... városunkból el ... zászló m. kir. köz ... csacs Ilona kedves ... Bauer József ... eljegye ... R é t h e r ...

... szedán kezd ... sorozatát a Bu ... műsora, tekin ... közönsége ...

... Mariska és ... Madarász Irénke ... Mariska és ... Madarász Irénke ...

... helybeli kir. ... szepes-öfalvi kir. ... minőségben ...

... II-ik rendes köz ... kezdi ... tartani. Ekkor ke ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 21-től, hétfőtől ... Budapest ... fog adni ... kabinet ... el.

Növegytel választ ... múlt vasár ... mellett ülést ... Növegytel a köz ... házára indított ... te tervezett tea ...

... városunkból el ... zászló m. kir. köz ... csacs Ilona kedves ... Bauer József ... eljegye ... R é t h e r ...

... szedán kezd ... sorozatát a Bu ... műsora, tekin ... közönsége ...

... Mariska és ... Madarász Irénke ... Mariska és ... Madarász Irénke ...

... helybeli kir. ... szepes-öfalvi kir. ... minőségben ...

... II-ik rendes köz ... kezdi ... tartani. Ekkor ke ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 21-től, hétfőtől ... Budapest ... fog adni ... kabinet ... el.

Növegytel választ ... múlt vasár ... mellett ülést ... Növegytel a köz ... házára indított ... te tervezett tea ...

... városunkból el ... zászló m. kir. köz ... csacs Ilona kedves ... Bauer József ... eljegye ... R é t h e r ...

... szedán kezd ... sorozatát a Bu ... műsora, tekin ... közönsége ...

... Mariska és ... Madarász Irénke ... Mariska és ... Madarász Irénke ...

... helybeli kir. ... szepes-öfalvi kir. ... minőségben ...

... II-ik rendes köz ... kezdi ... tartani. Ekkor ke ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 21-től, hétfőtől ... Budapest ... fog adni ... kabinet ... el.

Növegytel választ ... múlt vasár ... mellett ülést ... Növegytel a köz ... házára indított ... te tervezett tea ...

... városunkból el ... zászló m. kir. köz ... csacs Ilona kedves ... Bauer József ... eljegye ... R é t h e r ...

... szedán kezd ... sorozatát a Bu ... műsora, tekin ... közönsége ...

... Mariska és ... Madarász Irénke ... Mariska és ... Madarász Irénke ...

... helybeli kir. ... szepes-öfalvi kir. ... minőségben ...

... II-ik rendes köz ... kezdi ... tartani. Ekkor ke ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

... 17-én kezdődött és ... udvarhelyi járá ...

Hivatalos rész. Körözés. Udvarhelyvármegye alispánjától Sz 14334-901. alisp. Udvarhelyvármegye polgármesteré ...

Nyilt-tér. MÁTYÁS és TRATTNER birtok, bérlet és mezőgazdasági szeszgyár BARÓTH.

Sikeres beoltás lépene ellen. Fülel területen a „Kormos-tető” nevű általunk hasznosított havasi legelőn volt 208 darab ...

Mátyás és Trattner. Baróth, 1901. október hó 12. * Az e rovat alatt megjelent közleményekért semmi felelőséget nem vállal a Szerk.

Hirdetések

Meghívó.

A székelyudvarhelyi Székelyegyleti Első Takarékpénztár Részvénytársaság az igazgatóságának a felosztást, illetőleg felszámolás iránti javaslata, valamint az alábbi tárgysorozatban megjelölt ügyek feletti határozathozatala végett 1901. évi november hó 17-én d. e. 10 órakor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart.

- Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazgató-elnök, II-od aligazgató, igazgatósági, felügyelő-bizottsági tagok lemondásának bejelentése. 3. Igazgatóság javaslata a mérleg megállapítására. 4. Igazgatósági javaslat a részvénytársaság felosztása és felszámoló kirendelése végett. 5. Felszámoló és felügyelő-bizottsági tagok választása. 6. Igazgatók és igazgatósági tagok választása. 7. Szabályszerű indítványok tárgyalása. Ezen rendkívüli közgyűlésre a részvényeseket tiszteltetel meghívja Székely-Udvarhely, 1901. okt. hó 18-án

Az igazgatóság. 40. §. Az igazgatóság egy három tagú bizottságot küld ki, mely a gyűlés előtt legalább 2 nappal a jelentkezők jogosultságát bírálja meg, a részvényeket letétbe veszi és a közgyűlés után kiadja, és ennek határozata ellen a közgyűléshez van csak folyamodásnak helye. A gyűlés előtt való nap esti 6 órakor záródik a jogosultak bírálata és jelentkezése.

Háztartás.

Baromfitermek értékesítése cím alatt most jelent meg Hreblay Emil m. kir. állattenyésztési felügyelőnek (Budapest, Csömöri-ut 15. II. 8.) legújabb munkája, mely az eddigi már megjelent öt önálló baromfitenyésztési szakmunkának befejező része. E munka megjelenése csakugyan hűzögpótló s a magyar gazda kezében nélkülözhetetlen, hisz a magyar gazda boldogulásának régi baja az, hogy termel és tenyészt — de az értékesítéssel sehol sem boldogul, a mit ferdéséggel a földből, állatjából előállít, azt nem tudja oly áron eladni, mely ár mellett élhet is. Különösen érezhető ez a baromfitenyésztés terén, mely tenyésztési ágazat rendkívüli fontossággal bír hazánkban. A baromfitenyésztés nagy fontosságú és a legszegényebb néposztály megélhetésének egyik lényeges tényezője dr. Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. miniszter is kellően méltatta, midőn az 1901. évi költségvetés országgyűlési tárgyalása alkalmából ezeket mondotta: „A baromfitenyésztés kérdését nem szabad kicsinyelni, a haladás részben a különböző tojásértékesítő és egyéb ily szövetkezetek érdeme. Tojásértékesítő szövetkezet volt 54. Hogyan állunk ezen a téren? Ugy, hogy míg 1895-ben a kivétel volt összesen 43.352,646 korona, baromfi és ezzel kapcsolatos dolgok tojás, ágy-toll stb. 1900-ban 71.967,967 korona, a mi arra utal, hogy ez az ágazat fejlődésben; ez megint a legalsóbb néprétegek javára szolgál. Ott vagyunk, hogy ma a baromfikivétel már túlhaladja buzakivételünk értékét.” Ezen legilletékesebb helyről jött kinyilatkoztatás után, azt hisszük a baromfitenyésztés fontosságának további bizonyítgatása teljesen fölösleges. Ebből láthatjuk, hogy mily kincs rejlik a baromfitenyésztésben, sajnos, a gazdák és gazdasszonyok annak kiaknázásához csak igen lassan fognak. Hreblay munkája utmutatást ad minden ezekben a kérdésekben. Három főrészből áll. Az első főrész foglalkozik a baromfiak hizlalása, piacra való előkészítése és a baromfitermek kezelésével, a második főrész tárgyalja a baromfitermek, a tojás, toll, zsír, élő és vágott baromfi szövetkezeti értékesítésének módjait, végre a harmadik rész utmutatást ad az értékesítő szövetkezetek alakítására és 3 félé alapszabálytervezetét közöl. Látnuk tehát, hogy ezen 151 oldalra terjedő 11 képpel ellátott füzet csakugyan alaposan kimeríti tárgyát. Minden gazdának a munka megszerzését melenget ajánljuk. Megrendelhető 2 korona beküldésével a szerzőnél Budapesten, Csömöri-ut 15. II. 8. és a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése)

Közgazdaság.

„Okszerű gazdálkodás az élet fentartója.” — „Bár a földem nagyobb volna” — hangzik a jelszó egyes ember ajkán. A más pedig azt mondja: „Szaporodunk, de a termőföld nem szaporodik.” Az igaz, hogy némely helyeken a tagosítással rendezték a birtokokat; legalább dűlőitja van minden földművesnek saját birtokára, az „elutalás” miatt per nincs, de a kisbirtokos ezzel is úgy jár, mint az egykori gazda az időjárással: „Atdál Uram esőt, de nincs köszönet benne.” Az előre számításához nem értő nép — a becsülés és elhelyezkedésnél — ebben is megsejtesz. Innen van a panasza, hogy: „bár a földem nagyobb volna”

A földművelés terén nagyot haladt korunk. Van vaseke, borna, hunger, arató-, kaszáló- és kapáló-gép, a minék híret régen nem is hallották. De ezzel szemben a földnek minden évben való kihasználásával halljuk a panaszt is az öregektől: „míg fáékén szántottam,

ugarrendszeri tartottam, buzakenyeret ettem — volt pénzem — s gabonám, de ma már nincsen.” És mi ennek az oka? ... A földművelésre, állattenyésztésre, gyümölcstermesztésre, méhészetre, selyemtenyésztésre iskoláink nem képezik, gyakorlatban nem foglalkoztatják a serdülő ifjúságot. A szántás vetéshez ma is az apa adja meg fiának az első gyakorlati oktatást azon az alapon, melyet apjától tanult. Az állattenyésztéshez nem sokat értenek. Őszszel tele van a csür takarmánnyal, tavasszal pedig már nincs. Nemely gazda egészen a cselédre bizza barmainak ápolását, aki aztán „adtam”-mal eteti és itatja azokat. A takarmányból többet elgázoltatnak, mint a menyit a barmok táplálására fordítanak. Ezért van az, hogy időelőtt elfogy az eledem s a marha mégis rossz.

N mely ember a düstermést a föld megszenteléstől várja — és nem a trágya és jól megműveléstől. „Adta teremtetted” káromló szavak mellett — „vétkesen” két vagy három „versen” mindig egymásra vetelve a földet, befelé nagy barázdra vasekevel szánt — a trágyát a föld alá takarja s az egereknek kész lakotya-nyát állít és a végén mit arat? ... Eljön a záporosó annak idején s a termőtőlajtag hegyes helyeinről mind lesöpri. Marad egyszerűen a vetés. Ezt megtámadja az egér. Jég ellen biztosítva nincs. Fel nő a „burján.” A vetéseknek tavasszal teljesítendő boronálásához nem értenek. A gabonagraja ellen védelem nincs. S a szegény ember — így gazdálkodva — csak a dologgal marad, haszon semmi, de még ráfizet a nagy napszám és gyenge termelés mellett — a földművelésre! ... De menjünk tovább.

„Ki a hogy vet úgy arat!” Hiába forgatod a földet egyik oldaláról a másikra — ha trágyát nem téssz rá — s kellő nyugalmat nem adsz neki! A trágya szaporításához és kezeléséhez sok helyt nem értenek; a javát elvitetik záporosóval még az udvarról; mások meg arra sem várnak, hogy elkészüljön: szalmát visznek a földre; a mi szinten nem sokat ér. A műtrágyáról semmi fogalom!

Az egykori ifju a földbe mélyen ásva kereste az aranyat, mire egy földész így felel: Fiam! „az aranyat három újon belül ne keresd, mert nem találod meg” — a mi azt jelenti, hogy a ki ezen belül szánt — annak üresen marad a zsákja!

A gyümölcstermesztést azt mondja a szentírás: „Minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és a tüzeze vetetik.” Az erdészeti törvénynevel az erdőkezelés rendezett. Némely kopár köz-égi helyeken a fásítás is megéri, de még az ily köz-égi helyeken a gyümölcsös kertes felállítás, beültetése — okszerű kezelése — gondolatban sincs, nem hogy életbe volna lépítve. Pedig a gyümölcstermesztés egyik legjobb pénzforrása a népnek; ha azt gazdasági szempontból hatóságai felügyelettel kezelik.

De mit beszélnek én a községtől távol a gyümölcsös kertes felállításáról? ... Hiszen népünk még a saját kertjében levő gyümölcsfák gondozásához sem ért; azt a csaknem minden évben előforduló ragya, ártalmas férgek ellen védelmezni nem tudja, azok kiirtásához nem ért. Trágyáján nem szokta: „Apám sem kapálta a gyümölcsfa tövét, sem nem trágyázta — s hát minék én? ... Pedig a bőtermést mindig az előző év május és június havában levő gondozás (trágya levétel a fa alatti öntözés, dér és fagy ellen a füstölés) adja meg.

Sok község, ha fölkarolná a gyümölcsös kertes felállítását, jó gondozás mellett egész évi adóját fizetni tudná belőle! Ez a regalé felosztása miatti pótdókat is fedezné.

A méhészet! ... Ah ezen ártatlan foglalkozás nem tulajdona mindenkinek! Némely ember azt tartja: „Minek töltsem az időt a méhészettel? Van egy kas mehem s a tavaly sem „eresztett”; most még ki tesztem és ha az idén sem „ereszt” — Isten neki — föl-hagygok a méhészettel.”

Az ily gondolatu ember arany várat nem épít. A szorgalom mindant könnyűnek, a restség mindent nehézség tart. Pedig nincs szebb foglalkozás a gazdálkodó embernek, mint a gyümölcsös- és méhészet. Ez a kettő, ha alaposan kezeltek: aranybányát képez minden földműves gazdának kezében.

A természet megadja táplálékát a méheknek. Csak felügyelet, a kezelés, szaporítás, „mézelés”-hez való tudás kell s a fényes jutalom elmaradhatlan. És hol van legjobban elhanyagolva a méhészet ügye, mint éppen körünkben? Ki tanítsa a népet a méhészet kezelésére? Hiszen 1600 községnek van egy vándortanára! Lehet-e üdvös eredményt várni ily tanítás és tanulás mellett? ... Ha a néptől pontos fizetést várunk, akkor meg kell tanítanunk a megélhetés és pénzszerzés módjára is, mert csak akkor boldog a haza s annak minden polgára fizető képes, ha nem csak a száraz tudományra s fényűzésre, hanem a természet adományával okszerűleg gazdálkodni is megtanitsuk. Előre tehát a mezői gazdálkodás tudományával! ... A népet már serdülő korában meg kell tanítsuk, hogy miként kell élni tudni, mert lehet az egyoldalú tudomány, fejlődhetik az ipar, haladhat a fényezés stb., de ez mind nem ér semmit, ha üres a kamra s nincs meg a napi kenyér; ezt pedig jó gazdálkodás után csak a föld adja meg! Sándor István, gr. esperes.

BETEGH PÁL, felelős szerkesztő és kiadóulajdonos.

Sz. 8084—901. fszb.

Árverési hirdetés.

A Homoród-Jánosfalva község tulajdonát képező közvetlen a törvényhatósági utvonallal...

Kikiáltási ár 200 korona, bánatpénzül ennek 20 százaléka teendő.

A részletes feltételek a községi irodában megtekinthetők.

H.-Okland, 1901. okt. hó 14.

Benedek Imre, főszolgabíró.

HALÉSTÉLY! UJ HALÉSTÉLY! VENDÉGLŐ ÉS KÁVÉHÁZ. Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni...

Sz. 10151—901. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó Etéd székelyhely; Etéd, Küsmöd, Siklód, Szolokma, Körispatak, Bözöd, Bözöd-Ujfalu, Martonos, Énlaka, Tarcsafalva, Firtos-Váralya és Csehétfalva községekből álló körorvosi állás lemondás folytán...

A körorvos javadalmazása:

1. Rendes fizetés 1000 korona. 2. Utáitvány 300 kor. 3. A kör székelyhelyén halottkémlési és a husvágatási biztosi állás után 150 kor. 4. Szabad uri lakás, melyhez 2 holdas kert, 5 szoba és melléképületek tartoznak 400 kor. 5. Hivatalos kiküldetéseken kívül bármely községbe 3 korona napidíj, beteg vizsgálatért saját házában 60 fillér, házában kívül 1 korona látogatási díj.

Megjegyzem, hogy az utáitvány csak a 12 havi körutra vonatkozik s más kiküldetésnél a fuvar természetben vagy kilométerenkint 20 fillérben számítható.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-ban jelzett minősítésüket igazoló, nemkülönben eddigi működésüket feltüntető okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi november 30-áig hozzám annál is inkább adják be, mert a később beérkezett pályázatok figyelembe nem fognak vétetni.

Székely-Keresztur, 1901. okt. 8-án.

Főszolgabíró helyett:

Dollny Róbert, szolgabíró.

Sz. 4488—901 szb.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírja.

Árverési hirdetés.

Kápolnás-Oláhfalu község tulajdonát képező „Homoród” gyógyfürdő folyó évi október hó 31-én délelőtt 10 órakor Kápolnás-Oláhfalu község házában megartandó nyilvános árverésen 1902. évi június 1-től egymás után következő 3 évre, tehát 1905. szeptember hó 1-ig haszonbérbe fog adni.

Évi haszonbéri összeg kikiáltási ára 8800 korona.

Az árverés szóval, vagy írásbeli ajánlattal is történhetik, azonban köteles árverező fél a kikiáltási ár 10 százalékát bánatpénzül alólirott főszolgabíró kezéhez letenni, vagy írásbeli ajánlatához mellékelni s szóval, vagy írásban kijelenteni, hogy az árverési feltételeket ismeri s azokat kötelezőleg elfogadja.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes feltételek alólirott főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székely-Udvarhely, 1901. október 8-án.

Dr Demeter Lőrincz, főszolgabíró.

BERKECZY LAJOS ÉPÜLET- ÉS DISZMŰBÁDÓCOS. ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, u. m.: toronyfedés, házfedés, ócska fedelek javítását...

Könyv- és papírkereskedés áthelyezése.

Tisztelettel jelentem a nagyérdemű közönség és vevőimnek, hogy üzletemet a Konez-téle gyógytár mellől a Szent-Ferenc szerzet-templom homlokzatával szemben fekvő házban bolthelyiségébe költöztem át.

Gyertyánffy Gábor.

BUTOR. Grünwald Albert butorkereskedő Brassó. Kapu-u. 47-49. Legnagyobb butorraktár a Reinhart Fülöp aradi butoryáros hírneves készítményei gyári árakon.

TOTTIS ÉS KREN „AZ ÉSZAKSILLAGHOZ” BUDAPEST, IV. Bécsi-utca 1. szám. Ajánlják közel 40 éve fennálló és az egész országban legjobb hírnévnek örvendő áruházukat...

BARTHA ANDRÁS cipész-mester SZÉKELY-UDVARHELYT Kossuth-u. 21. (Zalógház mellett.) Ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe a Kossuth-u. 21. sz. (Zalógház mellett) egész újonnan berendezett férfi- és női KÉSZCZIPÓRAKTÁRÁT és üzlethelyiségét.

PAPP ISTVÁN SZABÓ-ÜZLETE SZÉKELY-UDVARHELYT. (Alsó-piac téren.) Ajánlja a legújabb követelmények szerint berendezett szabó- és szabászáti üzletét.

KOVÁCSMESTER SZÉKELY-UDVARHELYT. A Kossuth-utczában (saját ház) megnyitottam Kovácsmester műhelyemet, hol a kor igényeinek megfelelő kivitelben készítek: kocsikat, szekereket, épületek kovácsmunkáit, elvállalok lovaslást, régi harangok elfordítását és mindennemű javításokat, pontosan a legújanyosabb kivitelben.

Kiadó lakások. A főpiactéren, egy nagyobb utozai 3, 4, vagy 5 szobás, egy kisebb 2-3 szobás, konyhás, eneleles; egy ketszobás földszinti lakás, mindenik mellék-helyiségekkel azonnal kiadó és átvehető.

Épület- és butorasztalos. Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyhaberendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padlózatát, ajtókat és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek művi íróasztalaimat, könyv- és írományállványaimat.

MINDENKIT ÉRDEKEL! Alulírott tisztelettel ajánlja a beállott őszi időnyre dúsán felszerelt raktárát. Női gyapjuszövetek, barcheutek, szatínok, kretonok, női és férfi fehérneműek, kitűnő szabású női derékfűzők és bluczkok, paplanok és takarók, asztal- és ágycsészletek, vászon- és abroszmemek kötött és szövött árúban igen jutányos árakban.

Vladár Ferenc építő vállalkozó Székely-Udvarhelyt, Szombatfalu-utca, saját házában. Jutányos árak. Templomjavításokat, oltártervezeteket s minden e szakmába vágó dolgokat pontosan elkészít.

ALBERT PÉTER kovács mester Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u. 74. Állandó raktárt tart legjobban elkészített és legkülönbözőbb kivitelű modern KOCSIKBÓL. Használt kocsikat becsérel, vagy kijavít a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett.